

Trygghetsplan

(Plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan)
för



Mariedalsskolan läsåret 2023/2024

Vision

På Mariedalsskolan är atmosfären sådan att alla barn och vuxna känner trygghet, trivsel och respekt för varandra.

Vår skola skall vara fri från mobbning, vi tolererar inte trakasserier eller sexuella trakasserier samt diskriminering. All personal jobbar aktivt med konfliktlösning.

Vad står begreppen för?

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter – flickor som pojkar och oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla elever har rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling. Detta styrs av kap. 14a i skollagen samt kap 1–3 i diskrimineringslagen.

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler eller rutiner.

En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Med **direkt diskriminering** menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas **indirekt diskriminering**. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, snapshot och meddelanden på olika sociala medier).

Trakasserier

är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder m.m.

Kränkande behandling

är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller att rycka någon i håret.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Detta arbetar vi med under läsåret 2023–2024

Förebyggande och främjande insatser

Vi strävar efter att ge barn en trygg miljö och att skapa respekt för alla människors lika värde och förståelse för varandras olikheter. Vi arbetar för ett klimat präglat av tillgänglighet, omsorg och engagemang. Vuxna på skolan ska alltid agera när något händer.

Kännedom om trygghetsplanen: Alla elever och medarbetare informeras om Mariedalsskolans ställningstagande mot mobbning, kränkande behandling och diskriminering genom att trygghetsplanen görs känd för all personal och alla elever. Rektor ansvarar för att personalen känner till planen och läraren ansvarar för att eleverna känner till innehållet i trygghetsplanen. Rektor informerar vårdnadshavare om planen i samband med föräldramöte samt att den publiceras på skolans hemsida

Trygghetsråd: Skolan har ett trygghetsråd som består av skolkurator, elevsamordnare, skolsköterska och två pedagoger. Uppgiften är att ansvara för planering och utformning av skolans värdegrundsarbete, se bilaga 1. Trygghetsrådet ger klasserna i uppdrag att genomföra en trygghetsvandring i skolan med syfte att identifiera platser där elever kan känna otrygghet. Trygghetsrådet återkopplar till skolans personal som underlag på åtgärder för att öka tryggheten. Åtgärder återkopplas till eleverna via klassråd.

Värdegrundsarbete: Under läsåret 23/24 kommer klasserna arbeta med värdegrundsarbete utifrån uppsatt plan för värdegrundsarbetet samt utgå från våra värdeord:

- Var rädd om dig själv
 - Var rädd om varandra
 - Var rädd om din skola.
- Språkbruk har vi identifierat som en viktig del i värdegrundsarbetet. Under läsåret 23/24 kommer vi fortsätta att arbeta med att förbättra elevernas språkbruk genom värdegrundsarbetet i klasserna. Vi kommer även att involvera vårdnadshavarna i detta arbete genom information på föräldramöte och dialog med vårdnadshavare där vi ser att språkbruket inte är acceptabelt.
 - Värdegrundsövningar. Klassläraren ansvarar för att klassen veckovis arbetar med trygghetsrådets värdegrundsövningar enligt årsplanering. Skolkurator och elevsamordnare finns att tillgå när lärare känner att de behöver stöd i arbetet. Gemensamt för alla klasser är att punkten ”Värdegrund och trygghet” ska vara stående på klassrådet. Arbetet följs kontinuerligt upp på gemensamma personalmöten.
 - I åk 4-6 kommer vi att arbeta med materialet BE THE HERO med syfte att förebygga kränkningar och utanförskap. Åk 4 går igenom hela materialet samt åk 5-6 arbetar med ett påfyllnadsmaterial.

- *Problemlösaren*- Denna metod involverar eleverna där de får se sin egen del i en konflikt. Konflikter uppstår i lek och aktiviteter och är vardagliga göromål för personal på skola och fritids. Med denna metod leder vi eleverna med stöttande samtal. Vi vill lära eleverna att hantera och lösa konflikter på ett konstruktivt sätt. Det är en viktig del i det sociala samspelet att kunna lösa något tillsammans, kunna gå vidare och känna sig trygga med det. Detta är en lösningsfokuserad och ej dömande metod. Här får de som är del i en konflikt möjlighet att få beskriva sin egen situation samt lyssna och förstå andras ståndpunkter.

Elevsamordnare. Skolan har en position med fokus på det elevsociala arbetet med nära koppling till skolans arbete med grundläggande värden. Elevsamordnarens uppgift är att arbeta med att stärka skolans elevsociala arbete som innefattar skolans värdegrund, ordningsregler och läroplanens mål kring värdegrund. Framför allt handlar det om att förebygga otrygghet och konflikter mellan elever, att hjälpa elever att lösa konflikter och vara en viktig person i arbetet mot kränkande behandling på skolan. Elevsamordnaren rör sig bland eleverna i samband med raster och övergångar och skapar trygghet genom goda relationer. Elevsamordnaren är en del av skolans elevhälsa.

Rastvärdar med minst två personer ute på de raster då många barn är på skolgården. De ska röra sig enligt den kartläggning som eleverna gjort vid trygghetsvandringen. Förmiddags- och eftermiddagsrasten är i regel delad mellan lågstadiet och mellanstadiet för att det ska bli färre barn ute samtidigt på skolgården. Lärarna ska ta emot eleverna efter rast, de ska inte vänta ensamma i korridor/kapprum.

Rastlekar. När rasten börjar kan eleverna gå till en rastbod där de kan låna material som kan användas under rasten. Eleverna ska alternera att hjälpa till i rastboden för att känna ett elevansvar. Eleverna ansvarar för utlåning och inlämning. Om eleverna ska vara på vår multiarena ska det finnas en vuxen eller rastvärd närvarande. Under läsåret ska rastvärd också organisera rastlekar på raster så eleverna har möjlighet att gå till om de känner att de inte har någon att leka med eller inte har hittat någon aktivitet i rastboden som de vill göra. Som en del för att öka samvaron på skolan ska äldre elever erbjudas att leda planerade rastaktiviteter under vissa perioder av läsåret.

Klassrådet. Behandlar trygghetsläget i klassen. På varje klassråd skall trygghet vara en punkt. T.ex. kan trygghetsrådets värdegrundsövningar utvärderas, för att eleverna ska vara delaktiga, trygghetsplanen diskuteras och ansvarig lärare kan då också se över hur rådande situation är utifrån våra arbetsområden gällande värdegrund och trygghet.

Undersökning av elevernas trygghet och studiero inom det årliga kvalitetsarbetet 2 gånger per läsår. (Enkät, ev. elevintervju.)

Schemabrytande aktiviteter i form av *temadagar, friluftsdagar, gemensamma traditioner som finns upprättade i en årsplanering.* Här arbetar vi i faddergrupper eller i tvärgrupper mellan

skolans klasser med aktiviteter med syfte att skapa en större gemenskap, samhörighet och främjande av elevkontakter bland skolans elever. Här ligger stort fokus på samarbetsövningar och likabehandlingsarbete. Vi genomför en hälsovecka på skolan vilken innefattar dels den fysiska hälsan men även det psykiska väl måendet. Vi jobbar med material kring nätmobbning för att ge eleverna rätt redskap till att vara ute på nätet. En samarbetsdag i åldersblandade grupper genomförs under veckan.

Hälsosamtal: Skolsköterskan kommer genom sina hälsosamtal att kunna bidra med kunskap på gruppnivå om exempelvis mående och trygghet bland eleverna, samt upplevelsen om kränkande behandling samt om kamratskap.

Tillgänglighet: genom att se till att alla skolans elever kan delta i gemensamma aktiviteter.

Ordningsregler: Ordningsreglerna ska vara kända hos elever och personal på vår skola. Ordningsreglerna ska finnas uppsatta i alla klassrum och kontinuerligt diskuteras i klassen. De utvärderas årligen i samband med klassråd och elevråd.

Vi har bestämda platser i klassrummet, kapprum, i matsalen och i omklädningsrum.

Lärare går med klassen gemensamt till matsalen.

Åtgärdande och uppföljande insatser

Vi arbetar utifrån en process, Mariedalsskolans åtgärder mot kränkande behandling och har tydliga rutiner för hur vi ska gå tillväga om vi ser/misstänker att kränkningar förekommer. När skolpersonal får kännedom om kränkning, ingriper vid pågående kränkning eller om en elev uppger för skolpersonal att denne upplevt sig kränkt anmäler den skolpersonal som fått kännedom om detta händelsen via kommunens anmälningssystem KB-process till (Hittas på startsidan på Timnet). Inblandade mentorer informeras av den vuxne som ingripit/fått kännedom om händelsen. Inblandade elever bemöts alltid med respekt och tas alltid på allvar. Mentorer ansvarar för att berörda elevers vårdnadshavare informeras innan skoldagens slut.

Innan eventuella åtgärder vidtas ska en utredning utföras. Ansvarig för utredningen är skolkurator. Skolkurator kan delegera utredning till berörd personal på skolan. En utredning innefattar alltid samtal med berörda elever för att få kännedom om vad som hänt. Vårdnadshavare och/eller rektor deltar om det bedöms nödvändigt. Åtgärder kan sättas in omgående om man utifrån händelse kan se det som nödvändigt.

Om utredning visar att en kränkning förekommit vidtas åtgärder, exempelvis kan handlingsplan med berörda elever upprättas för att förhindra att kränkning återupprepas, samtal med kurator eller andra anpassade åtgärder i klassrummet eller på raster/förflyttningar. Uppföljning sker kontinuerligt fram till dess att situationen för eleven blivit bättre och kränkningarna upphört. De åtgärder som vidtagits utvärderas och ändringar kan komma att göras. Upphör inte den kränkande behandlingen måste ytterligare åtgärder vidtas för att säkerställa att eleven känner sig trygg. Ansvarig för uppföljning är mentor och/eller den skolpersonal som tilldelas uppdraget för aktuellt ärende.

Innan åtgärderna kan avslutas måste den utsatte eleven känna sig trygg och kränkningarna upphört.

De samtal som genomförs mellan lärare/kurator och elev dokumenteras. Händelsen, vilka som är berörda, åtgärder och hur uppföljning skett dokumenteras även. När en anmälan upprättas om kränkande behandling informeras rektor och huvudman enl. anmälningsplikt via KBI-process. (Skollagen 6 kap 10§.)

Om en elev utsätts för kränkningar av personal gäller att skolledningen utreder och kontaktar elevens vårdnadshavare. Facklig representant informeras och kan delta i åtgärdade samtal.

Ansvarig: Rektor

Vid behov tar personalen hjälp av elevhälsans personal såsom skolsköterska och/eller elevhälsa/kurator.

Ansvarig: Mentor

Personal som känner sig kränkta skall omedelbart kontakta skolledning och fackligt skyddsombud.

Anmälningssplikt

Skollagen (6 kap 10§.) säger att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla vidare till huvudmannen.

Uppföljning, utvärdering och kartläggning

Uppföljning och utvärdering av planen sker i maj/juni varje läsår. Då görs också en ny kartläggning:

- Trygghetsrådet går igenom, följer upp och utvärderar insatserna i planen.
- Eleverna har trygghetsfrågor stående på sina klassråd och kan via elevrådet ge förslag på förebyggande åtgärder. Klasserna gör bl.a. en trygghetsvandring runt skolans områden för att hitta platser som kan upplevas som otrygga.
- Rektor sammanställer, elevrådets förslag och personalen får tillföra synpunkter vid gemensam utvärdering av trygghetsplanen.
- Med utvärderingen och kartläggningen som grund upprättas den nya planen inför höstterminen och den informeras till elever och föräldrar.

Redogörelse för föregående års planerade åtgärder kring plan mot kränkande behandling.

Trygghetsplanen har förankrats i lärteamen av rektor och kurator vid uppstart på läsåret. Lärare har förankrat trygghetsplanen med eleverna i uppstarten av läsåret. *Information* om trygghetsplanen och dess innehåll har delgivits vårdnadshavare i samband med föräldramöte i början av ht 2022 samt publicerats på skolans hemsida. Klasslärare har förankrat planen med eleverna vid terminsuppstart.

Värdegrundsarbete

Språkbruk är en viktig del i värdegrundsarbetet. Under läsåret 22/23 har vi fortsatt arbetet med att förbättra elevernas språkbruk genom värdegrundsarbetet i klasserna. Vi har involverat vårdnadshavare i detta arbete genom information på föräldramöte och dialog med vårdnadshavare hos elever där vi ser att språkbruket inte är acceptabelt.

Anmäla kränkande behandling – Personal på skolan har anmält uppgifter om kränkande behandling. Anmälningar har utretts enligt skolans rutiner för kränkande behandling. Skolans huvudman får kännedom om kränkningarna via vårt system att hantera kränkande behandling samt godkänner ärendet innan det arkiveras. Statistik från KBI-process ger oss kunskap om var kränkningar uppstår och vilka årskurser där det skett mest kränkningar. Analys av anmälningar kring kränkningar har gjorts av skolkurator och delgetts personal och EHT i maj 2022

Rastvärdsystem – Har genomförts enligt plan.

Rastlekar – Rastboden har funnits tillgänglig med låneleksaker och färdiga lekar. Det har också organiserats rastlekar av rastvärdar enligt plan för att elever ska känna tillhörighet och kunna göra en meningsfull aktivitet på sina raster. Rastlekar som leds av äldre elever har påbörjats under våren 2023

Trygghetsråd – Trygghetsvandring har genomförts och resultaten har utvärderats och insatser utifrån det har förändrats. Trygghetsrådet har träffats regelbundet under läsåret. Frågor kring trygghet har lyfts på elevrådets möten under läsåret.

Klassrådet: – Trygghetsläget i klassen har diskuterats på klassråden och återkopplingar från trygghetsrådet kring trygghetsvandring har genomförts i alla klasser.

Bl.a. har trygghetsrådets värdegrundsövningar utvärderats, för att eleverna ska vara delaktiga, trygghetsplanen diskuteras

Undersökning av elevernas trygghet och studiero inom det årliga kvalitetsarbetet 2 gånger per läsår har genomförts. Trygghetsenkäten har i gått igenom på APT med personal. Varje klass har utifrån resultaten från respektive klassundersökning satt upp egna klassmål som de ska arbeta vidare med

Schemabrytande aktiviteter i form av *temadagar, friluftsdagar, gemensamma traditioner finns upprättade i en årsplanering*. Vi har bl.a. arbetat i faddergrupper eller i tvärgrupper mellan skolans klasser med aktiviteter med syfte att skapa en större gemenskap, samhörighet och främjande av elevkontakter bland skolans elever. Vi har genomfört en hälsovecka på skolan vilken innefattat dels den fysiska hälsan men även det psykiska välmåendet.

Hälsosamtal: Skolsköterskan har genom sina hälsosamtal i Förskoleklass samt åk 4 bidragit med kunskap på gruppnivå om exempelvis mående och trygghet bland eleverna, samt upplevelsen om kränkande behandling samt om kamratskap utifrån elevernas perspektiv. Skolsköterska har återkopplat sina resultat till skolans EHT samt respektive klasslärare.

Vi har arbetat med tillgänglighet genom att se till att alla skolans elever kan delta i gemensamma aktiviteter genom anpassning av aktiviteter samt förberedelser innan aktiviteterna.

Vi har haft bestämda platser i klassrummet, i matsalen och i omklädningsrum för att skapa en trygghet hos eleverna

Bilaga 1

Trygghetsrådets arbete

Trygghetsrådet består av skolkurator, skolsköterska, elevsamordnare, 2 pedagoger.

Trygghetsrådet träffas två gånger per termin

Trygghetsrådet arbetar utifrån Mariedalsskolans trygghetsplan. Visionen att alla barn och vuxna känner trygghet, trivsel och respekt för varandra. Att vår skola skall vara fri från mobbning, trakasserier samt diskriminering. All personal arbetar aktivt med konfliktlösning utifrån problemlösaren.

Trygghetsrådet vägleder alla pedagoger och klasser att aktivt arbeta med övningar och fokusområden. Under läsåret arbetar vi med tre områden: självstärkande, drama och dilemmaövningar samt diskussions- och värderingsövningar. Det är viktigt att pedagogen regelbundet diskuterar aktuellt område och uppmärksammar de goda exemplen med eleverna. Vår förhoppning är att övningarna påverkar trygghet och språkbruk i våra elevgrupper.

Vi pedagoger uppmärksammar och delar erfarenheter med varandra på team varje månad. Under läsåret arbetar vi med olika övningar och uppgifter för att få den trygghet vi eftersträvar på skolan.

Från och med hösten 2023 utgår värdegrundsarbetet från olika temaområden som finns upprättat i en årsplan för Mariedalsskolan. Temaområden är bland annat språkbruk, gruppstärkande övningar, värderingsövningar, samtycke/sexualitet, likheter/olikheter, nätet och chattar samt fysisk och psykisk hälsa etc. Respektive temaområden innehåller i varierande grad både olika övningar, filmklipp, litteraturhänvisningar, praktiska arbetsmaterial för elever och lärarhandledningar etc.

Årsplanen för värdegrundsarbetet med temaområden finns på Google Drive, "Mariedalsskolan personal" mapp "värdegrund".

- Årsplanen med olika temaområden innehållande olika tips på olika typer av övningar, filmklipp, praktiska arbetsmaterial, lärarhandledningar och litteraturhänvisningar etc. Årsplanen med temaområden finns upprättade i Google Drive med tillhörande länkar till olika material etc.
- 20–30 minuter/vecka med trygghetsövningar i alla klasser. Egna förslag på övningar inom området kan ju såklart också användas. Vid övningstillfällen har pedagoger möjlighet till stöd av skolkuratoren och/eller skolans elevsamordnare.
- Eleverna kommer agera Trygghetsagenter två gånger per år där klasserna letar goda exempel på kamratskap, trygghet och arbetsro. Den vecka klasserna är Trygghetsagenter har de tillgång till en agentpinne som symbol för uppdraget.
- Trygghetsvandring med elever slutet av september HT 23